

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра риторики и методики преподавания языка и литературы**

ЛОЗКО Виктория Викторовна

**ОБУЧЕНИЕ МОРФОЛОГИЧЕСКИМ НОРМАМ НА УРОКАХ
РУССКОГО ЯЗЫКА В VI–VII КЛАССАХ**

Аннотация к магистерской диссертации

Научный руководитель
Савко Инна Эдуардовна,
кандидат педагогических наук,
доцент

Минск, 2025

АННОТАЦИЯ

Структура и объем магистерской диссертации. Магистерская диссертация состоит из введения, общей характеристики работы, трех глав, заключения и списка использованных источников, включающего 47 наименований. Объем магистерской диссертации составляет 84 страницы, текст включает 16 таблиц, 10 рисунков.

Ключевые слова: ПРАВИЛЬНОСТЬ РЕЧИ, ОБУЧЕНИЕ МОРФОЛОГИЧЕСКИМ НОРМАМ, САМОСТОЯТЕЛЬНЫЕ ЧАСТИ РЕЧИ, ГРАММАТИЧЕСКИЕ ОШИБКИ, ТИПОЛОГИЯ УПРАЖНЕНИЙ, VI–VII КЛАССЫ.

Объект исследования – процесс обучения морфологическим нормам русского литературного языка в VI–VII классах учреждений общего среднего образования.

Предмет исследования – методика обучения морфологическим нормам на уроках русского языка в VI–VII классах.

Цель исследования – разработка методики обучения морфологическим нормам при изучении раздела «Морфология» на уроках русского языка в VI–VII классах.

Методы исследования: теоретический анализ научной литературы по лингвистике и методике преподавания русского языка с целью формирования теоретической основы методики обучения; анализ учебных программ и учебных пособий по русскому языку; целенаправленное наблюдение за образовательным процессом в учреждении общего среднего образования; моделирование методики обучения морфологическим нормам на уроках русского языка; анализ и обобщение полученных результатов.

Научная новизна исследования заключается в том, что теоретически обоснована и практически разработана комплексная методика обучения на уроках русского языка в VI–VII классах морфологическим нормам всех изучаемых самостоятельных частей речи, подготовлены дидактические материалы для организации обучения нормам образования и употребления форм имен существительных, имен прилагательных, имен числительных, местоимений, глаголов, особых форм глагола, наречий.

Достоверность материалов и результатов магистерской диссертации обеспечивается за счет обращения к широкому кругу научной литературы, являющейся лингвометодической базой исследования, корректности цитирования; теоретического обоснования предлагаемой методики с учетом существующих в современной методической науке достижений, апробации данной методики автором исследования в процессе

работы в качестве учителя русского языка в учреждениях общего среднего образования; положительной оценки разработанной методики на шести научных конференциях, отражения результатов исследования в пяти публикациях; возможности проверки и воспроизведения разработанной методики при обучении русскому языку в учреждениях общего среднего образования.

Область возможного практического применения. Результаты и материалы исследования могут быть использованы в процессе обучения морфологическим нормам на уроках русского языка в VI–VII классах учреждений общего среднего образования.

АНАТАЦЫЯ

Структура і аб'ём магістарскай дысертацыі. Магістарская дысертацыя складаецца з уводзін, агульнай характарыстыкі работы, трох глаў, заключэння і спіса выкарыстаных крыніц, які ўключае 47 найменняў. Аб'ём магістарскай дысертацыі складае 84 старонкі, тэкст уключае 16 табліц, 10 малюнкаў.

Ключавыя словы: ПРАВІЛЬНАСЦЬ МАЎЛЕННЯ, НАВУЧАННЕ МАРФАЛАГІЧНЫМ НОРМАМ, САМАСТОЙНЫЯ ЧАСЦІНЫ МОВЫ, ГРАМАТЫЧНЫЯ ПАМЫЛКІ, ТЫПАЛОГІЯ ПРАКТЫКАВАННЯЎ, VI–VII КЛАСЫ.

Аб'ект даследавання – працэс навучання марфалагічным нормам рускай літаратурнай мовы ў VI–VII класах устаноў агульнай сярэдняй адукацыі.

Прадмет даследавання – методыка навучання марфалагічным нормам на ўроках рускай мовы ў VI–VII класах.

Мэта даследавання – распрацоўка методыкі навучання марфалагічным нормам пры вывучэнні раздзела «Марфалогія» на ўроках рускай мовы ў VI–VII класах.

Метады даследавання: тэарэтычны аналіз навуковай літаратуры па лінгвістыцы і методыцы выкладання рускай мовы з мэтай фарміравання тэарэтычнай асновы методыкі навучання; аналіз вучэбных праграм і вучэбных дапаможнікаў па рускай мове; мэтанакіраванае назіранне за адукацыйным працэсам ва ўстанове агульнай сярэдняй адукацыі; мадэляванне методыкі навучання марфалагічным нормам на ўроках рускай мовы; аналіз і абагульненне атрыманых вынікаў.

Навуковая навізна даследавання заключаецца ў тым, што тэарэтычна абгрунтавана і практычна распрацавана комплексная методыка навучання на ўроках рускай мовы ў VI–VII класах марфалагічным нормам усіх вывучаемых самастойных часцін мовы, падрыхтаваны дыдактычныя матэрыялы для арганізацыі навучання нормам утварэння і ўжывання форм назойнікаў, прыметнікаў, лічэбнікаў, займеннікаў, дзеясловаў, асобых форм дзеяслова, прыслоўяў.

Дакладнасць матэрыялаў і вынікаў магістарскай дысертацыі забяспечваецца за кошт звароту да шырокага круга навуковай літаратуры, якая з'яўляецца лінгваметадычнай базай даследавання, карэктнасці цытавання; тэарэтычнага абгрунтавання прапанаванай методыкі з улікам існуючых у сучаснай метадычнай навуцы дасягненняў, апрабаванні дадзенай методыкі аўтарам даследавання ў працэсе працы ў якасці настаўніка рускай

мовы ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі; станоўчай ацэнкі распрацаванай metodyкі на шасці навуковых канферэнцыях, адлюстравання вынікаў даследавання ў пяці публікацыях; магчымасці праверкі і выклада распрацаванай metodyкі пры навучанні рускай мове ва ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

Вобласць магчымага практычнага прымянення. Вынікі і матэрыялы даследавання могуць быць выкарыстаны ў працэсе навучання марфалагічным нормам на ўроках рускай мовы ў VI–VII класах устаноў агульнай сярэдняй адукацыі.

ANNOTATION

Structure and scope of the master's thesis. Master's dissertation consists of a general overview of the work in 3 languages, introduction, three chapters, conclusion and list of used sources, including 47 references. The total scope of the Master's dissertation is 84 pages, comprising 16 tables and 10 images.

Keywords: CORRECTNESS OF SPEECH, TEACHING MORPHOLOGICAL NORMS, INDEPENDENT PARTS OF SPEECH, GRAMMATICAL ERRORS, TYPOLOGY OF EXERCISES, GRADES VI–VII.

The object of the research is the process of teaching morphological norms of the Russian literary language in VI–VII grades of institutions of general secondary education.

The subject of the research – the methodology of teaching morphological norms in Russian language lessons in VI–VII grades.

The purpose of the research is to develop a methodology of teaching morphological norms in the study of the section “Morphology” in Russian language lessons in VI–VII grades.

Methods of research: theoretical analysis of scientific literature on linguistics and Russian language teaching methods in order to form a theoretical basis for teaching methods; analysis of curricula and textbooks on the Russian language; targeted monitoring of the educational process in institutions of general secondary education; modeling of methods of teaching morphological norms in Russian language lessons; analysis and generalization of the results obtained.

The scientific novelty of the research lies in the fact that a comprehensive methodology for teaching morphological norms of all studied independent parts of speech in Russian lessons in grades VI–VII has been theoretically substantiated and practically developed, didactic materials have been prepared for the organization of teaching educational norms and the use of forms of nouns, adjectives, numerals, pronouns, verbs, and special verb forms., adverbs.

Authenticity of the materials and results of the master's thesis is ensured by referring to a wide range of scientific literature, which is the linguistic and methodological basis of the study, the correctness of citation; theoretical justification of the proposed methodology, taking into account existing achievements in modern methodological science, the approbation of this methodology by the author of the study in the process of working as a teacher of the Russian language in institutions of general secondary education; a positive assessment of the developed methodology at six scientific conferences, the results of the research are reflected in five publications; the possibilities of testing and

reproducing the developed methodology in teaching Russian in institutions of general secondary education.

Recommendations on the usage. The results and materials of the study can be used in the process of teaching morphological norms in Russian language lessons in grades VI–VII of general secondary education institutions.